

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 frt. | Félévre . . . 2 frt.

Az „Erdélyi Gazda“ előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny“ is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny“-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Íde intézendők úgy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési pénzek is.

Hirdetések és melléletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

Körültekintés. Sz. P.-től.

A hüvelyes vetemények takarmánynak.

A zeller.

Gyümölcsészeti vándortanítói intézkedés Beszterce-Naszód-vármegyében. Vályi Elektől.

Kormányintézkedés.

Körrendelet a szőlővesszők és használt szőlőkarók szállításának szabályozása iránt a belföldi forgalomban.

Szakirodalom.

Állattenyésztési pályázat.

Vegyes közlemények.

Gyász hírek (branyicskai báró Jósika Lajos Hutflesz Károly). Bejelentett állatok. A székely kivándorlás.

A hazai dohánygyártás múlt évi állapota. A sertés-tenyésztés főszabályai. Fontos a fejésnél.

Szerkesztői üzenet.

Piaczi értesítő.

Nyiltér.

Körültekintés.

(Időjárás abnormitás. Sok egér. Az őszi vetés kérdése. A jövő évi termés-kilátások. Gabona- és liszt-árak. Fillokszéra. Nagy amerikai szőlőtelep Bánffy-Hunyadon. Galicizai határzár a ragadós tüdőlob miatt.)

Csak hogy valahára megeredt a várva-várt eső. Csütörtökön este 7 óra tájban szép csendeszen el kezdett hullani, a miből és a barométer állásából megreszkirozzuk következtetni, hogy három havi szárazság után csak esni fog annyi, hogy a szomjuságtól eltikkadt föld legalább egy arasznyira megázzék és az itt-ott elvetett, de még a földben kinlódó mag kelésnek indulhasson.

Emberemlékezet óta tán nem történt, hogy augusztus közepétől november közepéig eső ne áztassa a szántóföldeket és e miatt ne lehessen őszi gabonát vetni, a minthogy az ország legnagyobb részében egyáltalán nem is vetettek s a hol vetettek sincs köszönet benne, mert vagy nem kelt ki a mag az absolut nedvesség hiányában, vagy ha máshol ki is kelt valami, fejlődése megakadt, mert nem állott rendelkezésére oldott tápanyag.

Ezen kalamitás mellett még irtózatossá mondon elszaporodtak a mezőkön az egerek, a melyek a földbe vetett mag jelentékeny részét biztosan elpusztították és így a legkedvezőbb viszonyok beálltával sem kelhetne sűrű vetés, mert nincs miből. Így hát akár újra vethet a gazda.

De hát egyáltalán merjen-e vetni az a kérdés, mert sokan vannak, a kik épen semmit sem vetettek? Mi azt mondjuk, hogy igen, mert semmivel sem reszkiroz többet, mint a kik szeptemberben és október elején elvetettek esőt remélve, sőt azoknál még jobban is járhat, mivel

épen nem lehetetlen, hogy az eddigi száraz fagyos időt egy hosszab bantartó, nedves, fagymentes időjárás fogja követni, midőn az elvetett mag még jól kikelhet.

Bárhogyan nyer is béfejezést azonban az őszi vetés, mi a jövő évi termés iránt rózsás reményeket nem táplálunk. Nem pedig azért, mert habár nem is tartjuk lehetetlennek, hogy helyel-közzel az őszi kalászosok sikerülnek, de általános jó termést nem várhatunk, midőn november közepén határainkon nemcsak hogy a vetések elbokrosodva nincsenek, de még zöld vetést is alig láthatni. Ámbár tudjuk, hogy az idő és a természet nagy mester és sok mulasztást helyre pótol, de ezen országos, vagyis jobban mondva európai hátramaradást már alig pótolhatja teljesen.

Ennek hatása már most érezhető abban, hogy a gabona-árak jeleöntékeny magasra hágta, egészen addig, a hol a 80-as évek elején állottak, pedig az ideai termés fogyasztásának még csak a kezdetén vagyunk. Tekintettel Oroszország ez évi rosz termésére és arra, hogy óriási belszükségletének fedezésére jövő évi termése is fölmegegy és így mit sem vihet ki; jövő évben a gabonának még akkor is nagy ára lenne, ha saját termésünk jól sikerül, de ha a termés csakugyan rosszul üt be, a városi hivatalnokok megelégedhetnek azzal, ha a kedvezőbb viszonyokhoz szabott fizetésük, kenyérre elég leend.

Kivált a kenyérnek való liszt már is épen 50%-al drágább, mint ezelőtt három hónappal volt és 100%-al azon gabona áránál, a melyből örlik, vagyis még egyszer annyival, mint a gabonának piaci ára.

Honnan van az, hogy a malmok és a közvetítő kereskedők ily óriási összeget nyerhetnek a legfontosabb emberi táplálékon, nem tudjuk, de azt igen, hogy a fogyasztó közönségre ez irtózatossá sullyal nehezedik és igazságtalan.

Olvasóink tájékozva vannak már a felől, hogy Erdély szőlő- és bortermelését is a fillokszéra terjedése miatt végpusztulás fenyegeti. Egy-két évvel ezelőtt Erdélyben még szélteben hangoztatták, hogy itt a fillokszéra meg nem él és hazarészünk szőlői e véstől mentve maradnak. Ma már a legelfogultabbak is be kell hogy lássák tévedésüket, mert itt is már a legkülönbözőbb pontokon a veszedelem jelenléte constatálva van és ha így megy, 4-5 év múltán nem fognak versenyezni Erdély hegyeinek nektáráért a borkereskedők, mert nem lesz mit venniük.

Sajátságos, hogy mind ennek dacára oly kevés történt a veszedelemmel való megküzdésre, még azok részéről is, a kik ezt már jó előre tisztán látták, hogy, el merjük mondani, ma tán az ország egy részében sem készületlenebbek ezen vésszel szemben a bortermelők, mint éppen Erdélyben.

Itt a védekezésnek csupán két módja érvényesülhet a fekvés és talajviszonyoknál fogva, t. i. a szénkénegezés és az amerikai alanyokkal való újbólitás. De sajnos, nem találjuk még sem az egyiket, sem a másikat.

Ép azért nagy örömről szolgál jelezni, hogy a közel jövőben e téren egy nagyszabású alkotás létesül.

A hol erre begyakorolt alkalmas munkások vannak és a talaj is rá megfelelő, szénkénegezéssel a fillokszéra lepott szőlőt is fenn lehet tartani, de a hol ezen föltételek nincsenek meg és a szőlő részben vagy egészben már ki is pusztult, csupán az amerikai ellenálló alanyokra oltott új szőlő telepítésével érhetünk czélt.

A legelső, a ki jó példával jár elől e tekintetben *Barcsay Domokos* bánffy-hunyadi nagybirtokos, kinek öt holdnyi válogatott fajokból álló szőlőjében a fillokszéra szintén megkezdte pusztító munkáját s miután a kedvezőtlen talajviszonyok miatt a szénkénegezéssel czélt nem ért, a jövő tavasszal egy nagy amerikai szőlőtelepet létesít és pedig nem csupán a saját szükségletére, hanem a Bánffy-Hunyad és környéke összes pusztuló szőlőinek újbólitására.

A veszedély nagyságával és következményeivel számot vetett s szőlőjének tönkre jutását bevárni nem akaró birtokosnak a földm. ministerium készséggel nyújtja támogatását s az „Erdélyi első amerikai szőlőtelep“ létesítéséhez 5000 drb Riparia Portalis-, 5000 drb Vitis Lononis-, 5000 drb Jaquez és 1000 drb York-Madeira faju és így összesen 16 ezer drb gyökeres szőlővesszőt adományoz.

A kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézet főkerésze Ritter Gusztáv és az erdélyi gazdasági egylet titkára, a birtokos felkérése folytán, a múlt hónapban, a telep létesítésére szánt területet Bánffy-Hunyadon megszemlélték és azt erre teljesen alkalmasnak találták. Így az előkészítő munkálatok már meg is kezdettek és a jövő év tavaszán a vesszők lerakotnak, miáltal Erdély jövő szőlőzetének első alapja lesz letéve.

Méltán illetheti ezért Barcsay Domokos urat az általános elismerés.

Egy kedvezőtlen hirt sötünk közölni ol-

vasóinkkal Ép most olvassuk, hogy a *galicziai helytartóság*, a magyar határmegyékben uralgó ragadós tüdőlob miatt, az 1882-ik évi 45. t. cz. értelmében, büntetés terhe alatt, betiltotta a vészlepett megyékből a szarvasmarhának Galicziába be, vagy azon való átvitelét.

Ime bekövetkezett, a mi miatt mi már régen aggódtunk és lapunk valamelyik számában tán meg is jósoltuk, hogy a szomszédos államok ezen gonosz baj miatt előbb-utóbb elzárják határaikat szarvasmarhánk elől, így aztán eleget gyönyörködhetnek tenyésztők a szép tarka marha fölösleges számának otthón való szemléletében. S pedig hát nem kell azt gondolni, hogy ez pillanatig tartó, muló baj, mert az elzárkozás lépést fog tartani a baj terjedésével. Ez pedig következetesen és elég gyorsan terjed.

Lapunk 33-ik számában, augusztus 15-én, kimutattuk, hogy 10 felvidéki megye van a ragadós tüdőlob által inficiálva, most van 13, vagyis az egész országnak 20%, mire Galiczia elzárkozott. Még csak egy pár megye kell hogy inficiálva legyen, aztán rendre elzárkoznak a többi osztrák tartományok is, de természetesen csak az inficiált, tarka marhát tenyésztő megyék elől. Tessék majd akkor a tarka marhát értékesíteni.

Gyönyörű auspiciumok a Besztercze vidéki szász gazdatársainknak, a kik — mellesleg legyen mondva ezuttal — csak közelebről importáltak a magyar kormány közvetítésével 260 drb pinzgau marhát.

Sz. P.

A hüvelyes termények takarmánynak.

Minden takarmány közt a hüvelyes veteményekben van legtöbb fehérjeanyag s azonkívül sajátságos keserü anyagokat és hüvelyekben csersavat tartalmaznak, minélfogva takarmánynak kiválóan alkalmasak. Ilyenek főképen a borsó, bab, bükköny és csillagfürt. A mi a három elsőt illeti, az azokban levő tápanyagok közül az eddigi kísérletek szerint a sertések és kérődzők mintegy 30% proteint és 95% nitrogénmentes anyagokat emésztnek meg, feltéve természetesen, hogy a takarmány kellően elő volt készítve s az adag nem tulságos nagy, tekintetbe véve azt, hogy ezen takarmányfélék legjobban táplálnak, legtovább csillapítják az éhséget, s magvas, szilárd hust fejlesztenek. Kemény héjuk miatt azonban szükséges, hogy összeaprítottassanak, mert különben, különösen ha nagy adagokban jutnak a gyomorba, ennek nedve igen nehezen oldja fel, minék következtében felfúvódást okoznak, a gyomrot megerőltetik s a hüvelyekben levő csersav miatt dugulást okoznak, még pedig legnagyobb mértékben a bükköny.

Nagy tápláló tulajdonságuknál fogva a bab és borsó különösen a lovak számára való, a melyek folyton nehéz munkát végeznek s ezek közt különösen a nagy, nehéz lovak számára a zab kivételével alig lehetne hüvelyeseknél jobb takarmányt találni. Ellenben az olyan lovaknak, a melyek könnyű munkát végeznek, vagy épen tétlenül állnak, a hüvelyes vetemények nem valók, mert gyomruk nagyon nehezen emészt meg azokat. Megjegyzendő, hogy a nehéz lovakat sem szabad csak hüvelyes veteményekkel etetni, hanem ezek rendes takarmány-adaguknak legföljebb $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{1}{3}$ részét képezhetik. Az olyan nehéz fajtájú csikók számára, a melyek rendkívül gyorsan magasra nőnek, de a mellett nagyon vékonyak maradnak, 1—2 kiló borsót vagy babot lehet adni, a melytől erőt kapnak s jobban izmosodnak; ugyanennyi borsót és babot szoktak a ménok-

nek is adni, ellen a vemhes kanczáknak határozottan ártana.

Ha a hüvelyes vetemények még elég puhák, úgy a jó fogu lovak elé minden előkészítés nélkül is lehet tenni, csak arra vigyázva, hogy a zab, melyet ezenkívül kapnak, szintén zuzatlan legyen s a szecska se hiányozzék, hogy a lovaknak legyen mit rágniok. Öregabb és gyengébb fogu lovak számára a hüvelyes veteményeket vagy összezuzák, vagy pedig 24 óráig vízben áztatják. Minél szárazabbak, annál tovább kell állniok és pedig 6 font borsónak mintegy 5 liter vízben. Az összezuzott hüvelyes veteményeket gyakran főtt, vagy párolt burgonya közé keverik, megfelelőbb tápanyagarány helyreállítása végett, azonkívül más szemes takarmánnyal és szecsával is keverik, mi mellett azonban a kellő megnedvesítésre nagy gondot kell fordítani. Az ellen sem lehet kifogást tenni, ha valaki a hüvelyes veteményeket megfőzi és úgy keveri össze a zabbal, vagy szecsával, de szükséges, hogy lágy vízben főzessenek, mert a kemény vízben a hüvelyes vetemények kemények maradnak és a gyomor nehezen emészt meg. A hol lágy víz nincs, ott esővizet lehet erre a célra használni, vagy pedig egy kis szódát lehet a vízbe tenni, körülbelül 1 gr.-ot annyiba, a mennyi 1 kg. borsó megfőzésére elegendő.

Kérődző állatok és sertések számára szintén kitünő takarmányt adnak a hüvelyes vetemények, különösen a mi a sertéseket illeti, melyek kitünő szalonnát kapnak tőlük, úgy, hogy e tekintetben csak az árpa mulja felül a hüvelyes veteményeket. A hol tehát az árpa nagyon sokba kerül s más hizlaló anyagok nincsenek, ott a hüvelyeseket lehet erre a célra használni, úgy azonban, hogy mikor a hizlalás már vége felé közeledik, mégis árpával helyettesítsük, mert a zsir és szalonna, ha sertések elejétől végig csak hüvelyes veteményekkel hizlaltatnak, kesernyész izt kap.

Olyan igás ökrök, a melyek nagy terheket huznak, a hüvelyes veteményektől erőt kapnak, mely célból apróra törik, vagy megdarálják. A borsó fejős tehének számára is igen jó takarmány, ellenben a bükköny nagyon rossz hatással van a tej elválasztására, elannyira, hogy olyan teheueknek a tejét, a melyeket hizlalásra be akarnak állítani, semmivel sem lehet jobban elapasztani, mint ha néhány napig bükkönnyel etetik, miből az következik, hogy szoptató tehének számára nem való takarmánynak a bükköny.

A borsó és a bab nem apasztja el a tejet, sőt azt tapasztalták, hogy juhoknál a tejelést előmozdítja s a bányákat erősíti. A növekedésben visszamaradt gyenge borjúk és csikók, bányók és malacok, föltéve, hogy megfelelő elővigyázattal kapják, a hüvelyes veteményektől csakhamar megerősödnek és erőteljesen fejlődnek, ellenben a hasas állatok számára való takarmányból a hüvelyes veteményeket, különösen a bükkönnyt hagyjuk ki, mert a legnagyobb elővigyázat mellett is emésztési zavarokat idézhetnek elő, mire igen gyakran elveté-
lés következik.

Már a lovak számára is kellően elő kell a hüvelyeseket készíteni, annál nagyobb gondot kell erre fordítani, ha kérődző állatokat akarunk velök etetni; az előkészítés összezuzásból, darálásból és áztatásból áll. A juhok az áztatott hüvelyes veteményeket jobban szeretik, mint a daráltakat. A szarvasmarha számára ezélszerűbb, ha megdaráltatjuk, míg a sertéseknek ez sem elég, hanem ezek számára lágy vízben megfőzzük s aztán megtörjük. A babot, minthogy igen kemény héja van, sokan már főzés előtt zuzák össze, a mi igen jó szokás.

A többi hüvelyes vetemények közül, mint már említettük, a csillagfürtöt, nevezetesen a sárgát vehetjük, mint takarmányt tekintetbe, mely az által különbözik a babtól, borsótól és bükkönnytől, hogy legumint nem tartalmaz és a helyett egyik fő alkatrészüket a növénysejtanyag egy neme, az ugynevezett conglutin ké-

pézi. valamint az által is különböznek a többi hüvelyesektől, hogy keményítő lisztjük nincs.

A csillagfürt valamennyi hüvelyes vetemény közt legtöbb proteint és legtöbb zsiradékot tartalmaz s ez utóbbi tekintetben csak a tengeri mulja felül. A tápanyagnak e gazdagságán kívül a csillagfürtnek nagy mennyiségű különböző keserü anyaga is van, melynek összessége azonban a talajtrágyázási és időjárás viszonyok szerint majd nagyobb, majd kisebb mennyiségű benne. A csillagfürtnek magjában és a növény egyéb részeiben olykor egy igen mérges anyagot, az itrogent lehet felfedezni, a melytől az ugynevezett lupinosis, vagy sárgaság ered. Legtöbb proteinanyagot a sárga csillagfürt tartalmaz és pedig 33—35% -ot, míg a kék csillagfürtben ezekből az anyagokból csak 22—25% van.

A csillagfürtöt keserü ize miatt az állatok nem szeretik; leghamarabb és legkönnyebben még a juhok szoknak ehhez a keserü izhez, valamint a lovak is megeszik; de a szarvasmarha és a sertések sokáig nem nyulnak hozzá s még akkor is, ha nagynehezen hozzá szoktak, a lovak, szarvasmarha és sertések csak keveset esznek belőle. Kis adagokban a csillagfürt igen egészséges és erősítő takarmány s e tekintetben a borsóval, babbal és bükkönnyel egyenlő értékű. Nagyobb adagoktól különböző zavarok támadhatnak az állatok egészségében, különösen egészségi zavarok, agybántalmak támadnak.

Kétségtelen, hogy az állatok keserü ize miatt nem szeretik a csillagfürtöt és az is kétségtelen, hogy az említett káros következményeket ennek a keserü iznek kell tulajdonítani, minél főgva szükséges, hogy az, a ki a csillagfürtöt nagyobb mennyiségben akarja takarmánynak használni, valami módon a keserü iztől megfőssza.

Erre különböző módok vannak. A legegyszerűbb eljárás abból áll, hogy a csillagfürt magját kemenczében vagy aszalóban megszáritják, vagy 24—72 óráig hideg vízben áztatják olyan edényben, melynek kettős fenéke van. Ujabbán igen sokan úgy vonják a csillagfürt magvából a keserü izt, hogy 24 óráig hideg vízben áztatják, azután 1 óráig pároltatják s erre ismét 2 napig hideg vízben áztatják, miközben a vizet többször leöntik róluk és frissel helyettesítik.

Minthogy az így áztatott csillagfürt magva a levegőn hamar, vagy gyorsan megpenészesedik, legczélszerűbb, ha az áztatás után minél előbb feletetjük. Ha azonban nagyobb mennyiségű csillagfürtöt kell egyszerre áztatni, úgy, hogy hosszabb időre való készletünk legyen belőle, legczélszerűbb, ha vagy megszáritjuk, vagy pedig vízben hagyjuk s ezt minden második vagy harmadik napon megújítjuk.

A mi végtül az adagokat illeti, megjegyzendő, hogy a lovaknak naponként és fejenként 2 $\frac{1}{2}$ kilót és ugyanannyi zabot adhatunk. A tehének és juhok számára a keserü izétől megfosztott csillagfürt az egyedüli takarmányt képezheti, mert jó erőben maradnak, sok és jó tejet adnak tőle. F. B.

A zeller.*)

A zellernek kétféle neme van: a gumós zeller és a levele végett termesztett zeller. Mindkettőt a művelés által nagyon nemesítették. A gumós zellernek többféle faja van, melyeket a természeti hely szerint neveztek el. Így pl. van erfurti nagy gumós zeller, melynek héja sima, kevés mellékgyökere és csak egy szivgyökere van; husa fehér és enyhe, pikáns izzel; van lipcei sima, gumós zeller, mely előbbentől csak abban különbözik, hogy gyengébb levelei vannak, de igen biztosan terem; van naumburgi óriás és prágai óriás zeller, mely nagyon kövér földön igen jó termést ad.

*) Mutatvány az 1892. évre kiadott „Kertészeti Zsehnaptár”-ból.

Hampel jeles kertészeti könyvében ezt írja a zellertermelésről:

„Aki szép zellert akar termesztetni, annak sem a trágyát, sem a munkát nem szabad sajnálnia. Mindenekelőtt igen mélyen mivelte talaj igényeltetik, melyet még ősszel meg kell forgatni és marhatrágyával, trágyalével és komposztrágyával és egy kevés mésszel megjavítani. A zeller számára kertünkben mindig a legkövérebb helyet válasszuk s még azt is javítani igyekezzünk trágyalével, iszappal vagy más hulladékkal. Továbbá igen erőteljes plántákat kell választani és azokat magasra kell ültetni. Rendkívül fontos, hogy a plántákat nem kell mélyen ültetni, mivel mindazok a plánták, a melyek mélyen a földbe jutnak, a fej tetejéig oldalgyökereket bocsátanak, míg a magasan állók egészen sima fejeket képeznek. Minden zellerplántát tehát úgy kell kiültetni, hogy a feje félig kiálljon a földből, miáltal a legszebb fejeket nyerhetjük. A munkások rendszerint igen mélyre ültetik a zellert, legalább oly mélyre, hogy a gyökere egészen a földbe jön, aminek azonban a zellernél nem szabad előfordulnia; a gyökérnek az ültetés után legalább egy félcentiméternyire a föld felett kell állni. Azért tehát ügyeljünk nagyon a kiültetésnél, mert a szép gumók képződése attól függ első sorban, hogy a plánta jól legyen kiültetve.

Hogy erőteljes plántákat nyerjünk, a magot februárban vessük el egy mérsékelt melegágyban; aztán mikor négy-öt levele van a plántának, egy más ágyba pikkirozzuk. Egy 1-3 méter széles ágyra négy sort csinálunk és a plántákat 50 cm-re ültetjük három szegben, a sorok közé azonnal salátát vethetünk, de káposztafélék, melyek nagy árnyékot csinálnak, nem valók a sorok közé. A rászákat a kiültetés után jól meg kell locsolni és egész fejlődésük alatt bőven kell nekik vizet adni s a közben ismételtlen meg kell lazítani és dudvától tisztán tartani a földet. Szintugy jó erős locsolás hig trágyával, de csak esős időben is szemlátomást jól fog tenni a zellernek.

Némely kertész a zellert szeptemberben megfosztja leveleitől, mások oldalgyökereit vágják le, de ennek alig van valaminő kedvező hatása.

Október végén ki lehet szedni a zellert, megtisztítjuk azt erős leveleitől és csak néhány széklevelét hagyjuk meg és homokba állítjuk a pinczébe. Ahol sok zellert ültetnek, ott nagy gödröket készítenek a számára, melyekbe a kiemelt föld részben visszatételek és abba állítatik be a zeller. A gödrök, míg szép idő van, nyitva hagyatnak, de mihelyt beáll a zord idő, deszkákkal befedtetnek, úgy, hogy a levegő ugyan behatolhasson, de az eső, hó ellen védve legyen a zeller.

A leveles zeller csak erősebb levélkocsai által különbözik a gumós zellertől. Ennek a levélkocsait használják eledelül vagy salátának. A levélkocsokat, ha meg vannak fehérítve, lehámazzák és vagy nyersen, mint a retket, sóval eszik a vajás kenyérhez, vagy eczettel-olajjal eszik; erős, csipős ízük van és igen egészséges ételt képeznek. Angliában nagyon kedvelik ezt a zellert s ott nagy tömegben is termesztik és viszik piacra, ahol jó kelendőségre talál. A kedvelt angol fajok: Hendersons white plum egy új, kitűnő faj, melnek az a tulajdonsága, hogy levelei és levélszárai a természetből fehérek. E levélszárok erősek és husosak. Prince of Wales igen erős növésű növény, erős, husos levélszárokkal, melyek halványítás után szép tehérek és zsengek. A teljes kocsu fehér zeller addig, míg az előbb említett két faj piacra nem került, a legkedveltebb volt nagy teljes husu levélszárai miatt, melyek belül válu alakúak és a halványítás által sárgásfehérek lesznek. A leveles zeller plántáit úgy nevelik, mint a gumós zellerét, de később aztán másféle a művelés. Termesztésére kitűnő földet használnak, mely már jól meg van porhanyitva hosszantartó művelés által. Ősszel a föld 60 cm.

mélyen rigoloztatik, miközben erősen megtrágyáztatik. Tavaszkor a föld még egyszer mélyen felásatik és 1-3 m. széles ágyakra osztatik fel. Most aztán minden ágyban két 20-25 cm. mély árok húzatik és azok közt a kihányt földből feltöltés képeztetik és a növények az árok közepére ültetnek 40-45 cm.-nyire egymástól. A plánták azonban nem magasra ültetnek, mint a gumós zellernél, hanem mélyre. A növés elősegítésére többször meg kell a plántákat öntözni és a földet a sorok közt meglazítani. S ha így lassu is a növés, akkor mesterséges trágyával, chilisalétrommal vagy szuperfoszfáttal, melyet vízben feloldunk, segítjük elő a növést; trágyalét nem lehet e célra használni, mivel a zeller levelei attól elvesztenék finom ízüket. De előbb lehet trágyalével a talajt megjavítani.

Mihelyt a levélszárok elérték a megfelelő nagyságot, meg lehet a halványítást kezdeni. Összekötözik a növény leveleit, mint az endiviánál, aztán azokat feltöltögetik a mellettük levő földombból, a melylyel a kihányt árok most újra betöltetik és azonkívül minden egyes növény körül egy kis domb képeztetik, mely alatt a szárok fehérek és zsengek lesznek. De még jobb, ha minden növényre egy bő alagsó tétetik és az annyira kitöltetik földdel, hogy csak a növény hegye álljon ki. 5-6 hét múlva kész a halványítás, mire a szárokat el lehet használni. A halványított zeller pinczébe téve, vagy lombbal befedve, hosszabb ideig eláll. Egyébiránt késői ültetést is lehet csinálni július végeig s akkor sokáig lesz zellerünk.

A jó zeller ritka dolog. A piacra kerülő zellernek legnagyobb része nem elég gyenge, omlós, édes és zamatos. A finom, nedvdus zeller igen becses saláta pecsenyéhez. Még azok is, akik azt szokták mondani, hogy nem barátjai a zellernek, élvezetesnek fogják azt találni, ha tökéletesen sikerült. A zellernek különböző fajai közt nincs nagy különbség, de egy és ugyanazon fajta zellernek különböző termése közt roppant nagy a különbség már csak azért is, mivel halványítása nem sikerül egyformán.

A nyári hőségben a zeller keveset nő, de mihelyt a levegő kissé meghűvösödik, hirtelen nő s mire beáll az ősz, a zeller már ehető. A termesztés után a legfontosabb teendő a zellert kellően halványítani.

Egy amerikai gazda erre vonatkozólag a következőket írja a Farmer Reviewban. Utóbbi időben több oly zellerfajt hoztak piacra, melyet nem kell fehéríteni. A legjobb azok közt a Silver Spray és utána a Henderson white plum. Ez a zeller az olyan gazdának való, aki nagyon el van foglalva és nem ér rá a zeller-fehérítésével bibelődni s csak házi használatra akar egy keveset termesztetni. Azok a fajok csak akkor halványodnak meg, mikor már beáll a hideg és gumói akkor szép fehér kinézést kapnak és zsengeknek látszanak. A piacra való zellernek, a melyet jó áron akarunk eladni, tökéletesen kell fehérítve lenni és azért is azzal nagyon gondosan kell bánni. Az már nagy dolog, ha valaki annyira viszi, hogy el lehet mondani zeller-jérül, hogy az finom zsenge zeller. Sok kézi munkára van szükség, hogy a zeller piacra alkalmassá tétessék. Kívánatos, hogy egyszerű módok találtassanak fel, a melyek a célnak jól megfeleljenek. Én úgy tapasztaltam, hogy a halványítás hordóban egyszerű, olcsó és alkalmas. Egy közönséges liszt- vagy cukorhordót veszek és a dongákon a fenékhez közel több lyukat furok. Aztán egy réteg homokot teszek bele és arra egy réteg zellert, hogy a levele felfelé álljon és szorosan egymás mellé helyezem a gumókat. A zellert jó a gyökerével kiszedni úgy, hogy egy kevés föld is tapadhat hozzá. A hordó tetejét be lehet takarni zsákokkal és a homokot időközönként a lyukakon keresztül meg kell kissé nedvesíteni. Az ily módon kezelt zeller pár hét alatt szép fehér lesz. Kertészek, akik nagy mennyiséget termesztnek téli eladásra, a gumókat be fogják rakni úrkokba, vagy zöldséges pinczékbe; de azok,

a kik csak kis mennyiséget akarnak pinczékben tartogatni, faládba rakhatják a zellert. A ládán a fenékhez közel lyukakat kell készíteni. Alólra egy kevés homok jön, aztán zeller, aztán moha és megint zeller és moha és így tovább, míg a láda megtelt. A mohát nedvesen kell tartogatni azért, hogy azt időközönként meglocsoljuk s a ládákat valamely hideg pinczébe kell állítani. Ez a legolcsóbb módja annak, hogy a zellert télen át jól eltartani lehessen s így el is áll egész tavaszig.

Egy más amerikai zellertermesztő a következőket írja:

Hogy eredményesen lehessen zellert termesztetni, az első dolog, hogy a veteményes ágyban tökéletesen porhanyós és gaztól teljesen ment legyen a föld. Keverjünk egy kevés retekmagot a zellermag közé, ültessük a magot elég sűrűn, egymástól hat hüvelyknyire első sorba és locsoljuk meg a veteményágyat minden másodnap langyos vízzel. Miután a növények két-három hüvely magasra nőttek, ültessük ki őket egy más ágyba, minden plántát 3 hüvelyknyire egymástól, de legyen gondunk arra, nehogy a szívlevelek föld alá jussanak. Most aztán lássunk a föld után, ahová a zellert végleges helyére akarjuk kiültetni. Válasszunk e célra lehetőleg fekete agyagos földet, trágyázzuk azt meg jól nitrogénes trágyával és szántsuk fel mélyen. Huzzunk aztán 4-4 lábnyira egymástól egy-egy barázdát és hintünk kis hamut guanoval a barázdákba.

Mielőtt a végleges helyükre kiültetendő plántákat kiszednők az ágyból, jól meg kell ezt öntözni; csipkedjük le az oldalleveleket és a főgyökerek alsó részeit, de ne a növény szívéit. E növényeket ültessük el aztán 6 hüvelyknyire egymástól a barázdákba, ügyelve arra, mint előbb, nehogy a szíve a föld alá jusson. A sorok közeit műveljük meg, tartjuk azt tisztán gaztól. És mikor a növény nyolcz hüvelyk magasra nőtt, csináljunk egy kis földhátat kézzel minden növény körül s ugyanakkor a növény szárát is egy csomóba szokták enyhén összenyomni. Mikor a halványítás ideje elérkezik, a szárokat gyengén össze szokták kötözni, papírral tekerve körül őket és felhalmozzák a földet az egyes növények körül, úgy, hogy csak a szárok hegyét lehessen látni. Ezen magas feltöltögetés helyett némelyek kis téglát szoktak a növényekre tenni, csupán tetejét engedve kiállni. A téglával való betakarás földet kimél s az esetben elég a sorokat 2 lábnyira helyezni egymástól.

Gyümölcsészeti vándortanítói intézkedés Beszterce-Naszódvármegyében.

Az ezen év elején felállított programomból kifolyólag még szeptember végén felhívtam a járások főszolgabíróit, hogy intézkedjenek, hogy az eddig, reméllem jól bekerített és záros ajtóval ellátott községi ojtóványos iskolákba legkevesebb 200 öi területet legalább is 50 cm. mélyen rigoloztassanak és gyűjtessenek, vaczkor, vadalma, besztercei szilva magvakat és legalább 1000 darab diót, hogy azt november elején utasítás szerint elvethessük. Hogy pedig a madarak kárt ne tegyenek, legyen készletben pozdorja, tövis vagy fenyő-lomb, melyekkel a bevetett ágyások befedhetők legyenek. Ezen felhívásomra a besztercei főszolgabíró ur azt méltóztatott jelenteni, hogy járásában az ojtóvány-iskolák mind rendben vannak, a mit alig hihetek, mert vannak ugyan a szász községekben ojtóványokkal ellátott iskolák, de kevés van olyan, a hol az ojtások alá az alanyok rigolozott földben magról neveltettek. A pedig bizonyos, hogy ezekből lehet ép, egészséges, századot tul élő fákat nyerni. Az erdei vadonczokból nagyon kevés válik kitűnővé, sőt a nem kellőleg mivelte, rigolozatlan talajba nevelt magoncok sem teljesen életerős fává nővik ki magukat. Pedig csak az ilyen fák teremnek kellő-

leg szép, zamatos gyümölcsöket. Innen van az a balga felfogás is, hogy annyiféle batul van, holott az csak egy, de talaj és alany teszik közztük a sokféle változást.

Vályi Elek.

Kormányintézkedés.

Körrendelet a szőlővesszők és használt szőlőkarok szállításának szabályozása iránt a belföldi fogalomban.

A földmivelésügyi magy. kir. minister ^{60.742.}/_{VI/9. 1891.} szám alatt ez ügyben a következő körrendeletet intézte a vármegyékhez:

A)

1. Filloxerazárlat alatt levő területekre (vagyis oly területekre, a melyeken a filloxera jelenléte hivatalosan megállapított s a melyek ennek következtében zár alá vétettek) bárhol szabad bármiféle szőlővesszőket szállítani.

A zárlat alatt levő területekkel egyenlő elbánásban részesíttetnek azok a községek, illetőleg határai, a melyekben eddig szőlőmivelés nem volt.

2. Filloxera zárlat alatt nem levő területekre szintén szabad bárhol szabad bármiféle szőlővesszőket bevinni, ha a törvényhatóságok általános megengedő nyilatkozatban kimondják, hogy egész területükre, vagy területük valamely közigazgatásilag határolt részére (például vármegyék a megnevezendő járásokba) bármiféle szőlővesszőket bebocsátanak.

A vármegyei törvényhatóságok ily általános megengedő nyilatkozata ellen az ezzel érintett területen lévő, az 1. pont alá nem tartozó bármely községnek joga van saját területére nézve a törvényhatósághoz tiltakozó felterjesztést tenni.

E végett tartozik minden vármegyei törvényhatóság az esetre, ha általános megengedő nyilatkozatot bocsát ki, az 1. pont alá nem tartozó községeket e nyilatkozatáról azonnal értesíteni s minden ekként értesített község köteles ezt azonnal kihirdetni s a kihirdetéstől számítva, legkésőbb 30 nap alatt a törvényhatósághoz felterjesztést tenni az iránt, hogy az általános megengedő nyilatkozatba beleenyugszik, vagy az ellen saját területére tiltakozik-e?

A tiltakozó községek határába sehonnan semmiféle szőlővessző nem vihető be.

3. Sem a törvényhatóság általános megengedő, vagy tiltakozó nyilatkozata, sem a községek tiltakozó felterjesztése ellen felfolyamodással élni nem lehet.

4. Az 1. pontban foglalt rendelkezés a törvényhatóság indokolt felterjesztésére kivételes esetekben egyes területekre nézve a ministerium által korlátozható vagy szigorítható.

5. Használt szőlőkarok szállítása a szőlővesszőkkel azonos elbánás alá tartozik.

B)

6. Szőlővesszőknek vagy használt szőlőkaroknak a jelen rendelet értelmében megengedett szállításához további rendelkezésig szállítási igazolványok szükségesek.

Ez igazolványokat kiállíthatja: a) a földmivelésügyi ministerium, b) a rendeltetési helyre nézve illetékes alispán, polgármester vagy főszolgabíró.

Az igazolvány kizárólag tengelyen (kocsin) foganatosítandó szállításhoz egy példányban, más nyilvános közlekedési eszközzel: jolesül vasuton, gőzhajón vagy postakocsin történő szállításhoz három példányban szükséges.

A három példány közül egy a felvevő állomáson marad, egy a küldeményrel továbbítottatik s a leadó állomásnál marad, egy példány pedig a címzettnek küldendő, a ki a szállítást az igazolvány felmutatása mellett,

veszi át a leadó állomástól s azt az esetleg tengelyen szükséges további szállításhoz is használja.

C)

7. A szállítandó szőlővesszőknek deszkarekeszekbe vagy zsákvászonba kell csomagolva lenniük.

A postahivatalok, vasutak, gőzhajók és egyéb közlekedési vállalatok további rendelkezésig csakis szállítási igazolvánnyal kísért szőlővesszőszállítványokat vehetnek fel további társítás végett.

8. A szőlőnövény alkatrészei közül, a szőlővesszőknek a jelen rendelettel szabályozott forgalmától eltekintve, egyelőre még csak a szőlőfürt tárgya a szabad forgalomnak s ennek kivételével a szőlőnövény minden egyéb alkatrészének forgalma — az 1880. évi márczius 2-án 5693. és október 22-én 20,574. szám alatt kelt, valamint az ugyanazon évi június 28-án 16,492. szám alatt kelt rendeletek értelmében tiltva van; azért kellően ellenőrzendő, hogy a szőlőlevél forgalomba ne kerüljön s gyümölcs vagy szőlőfürt csomagolásához ne használtassék.

9. Azok, a kik a jelen rendelet határozatait megszegik, kihágást követnek el, a melyekért az 1883. évi XVII. t.-cz. 12. §-ában megállapított büntetéssel sújtatnak.

10. A külfölddel, ugyancsak a monarchia másik felével és Horvát-Szlavonországgal való szőlővessző forgalomra nézve eddig érvényben volt korlátozó rendelkezések fentartatnak változatlanul továbbra is.

A jelen rendelet törvényhatóságokként az egyes törvényhatóságok nyilatkozatainak a földmivelésügyi ministeriumhoz beérkezése s a ministerium által teljesített kihirdetése után lép hatályba; addig a szőlővessző szállításoknál az 1890. évi június 3-án 25,000. szám alatt kelt rendelet alkalmazandó.

Budapest, 1891. évi október hó 28-án.

Bethlen, s. k.

Szakirodalom.

Allattenyésztési pályázat. Az országos magyar gazdasági egyesület új hivatalos lapja, a „Köztelek“ szerkesztősége pályázatot irt ki a gazdasági haszon-állatok tenyésztésének bármely ágáról irandó *gyakorlati* cikkre. A pályadíj 100 frank, mely időközönként ismétlődve fog különböző gazdasági kérdések megvitatására kiírtni. Az allattenyésztési pályamunkák f. évi november hó 20-ig küldendők a „Köztelek“ szerkesztőségéhez, Budapestre.

Vegyes közlemények.

— **Gyász hírek** Branyicskai báró Jósika Lajos cs. és kir. kamarás, valóságos belső titkos tanácsos, a Szent István-rend és az aranygyapjas-rend vitéze és a főrendiház tagja, e hó 8-án 85 éves korában rövid betegség után elhunyt. Hirtelen bekövetkezett halálával az erdélyi arisztokrácia Nesztora, a kolozsvári főúr, társadalmi és az erdélyi közélet egyik kimagasló alakja dőlt a sírba. Báró Jósika Lajos, ki a gondviseléstől kiváló szellemi és anyagi javakkal és messze kiterjedő, közszeretben és tiszteletben álló családdal volt megáldva, — fel is használta ezen javakat, hogy ez által a hazának, a társadalomnak és haladásnak javára lehessen. Hogy e célját elérte, mutatja azon általános gyász, mely koporsóját körülvette. Magas szellemi műveltsége mellett egyaránt üzte a testedző sport nemét, különösen a vívást, melyben mester volt a legutóbbi időkig. Mint gazda pedig Erdély legjelesebbjei közt foglalt helyet. Az erdélyi gazdasági egyesület a

boldogult főúr elhunytja fölött, ki egyik legrégibb alapító tagja volt és a kibén báró Jósika Gábor úr az erd. gazd. egyeslet nagydíjű al-elnöke édes atyját gyászolja, valamint lapunk is a legőszintébb részvétellel adózik.

Hutlessz Károly kolozsvári nagykereskedő, bankár, városi törvényhatósági bizottsági tag, az erdélyi gazdasági egyeslet tagja e hó 7-én éjjel szívszélhűdés következtében elhunyt. E váratlan haláleset őszinte részvétet keltett Kolozsvárt, mert benne egy igazán fáradhatatlan polgárt és nemeslelkű családfőt ragadott el a halál. Temetése 9-én volt, koporsóját nagy közönség kísérte örök nyughelyre.

— **Az erdélyi gazdasági egyeslet állatkiállítási szakosztályának az egyeslet irodában levő nyilvántartási könyvébe a következő eladó állatok vannak bejelentve:**

4 darab herélt hámos ló.

500 darab orbáncz ellen oltott malacz.

1 darab mezőségi tenyészbika 1 1/4 éves.

1 darab 6 éves, 178 cm. magas, herélt barna pej hámos ló.

1 darab erdélyi magyar fajta bika, 3 éves 4 hónapos, nagy testű.

124 darab 1 1/2 éves erdélyi magyar tinó.

Bővebb felvilágosítást ad az erdélyi gazdasági egyeslet titkári hivatala Kolozsvárt (belkőzéputca 11. sz.)

— **A székely kivándorlásról** találunk adatokat azon jelentésben, melyet Baross Gábor kereskedelmi miniszter okt. 31-én a ház elé terjesztett. A miniszter is országos fontosságúnak tekintte ezt az ügyet, mely igen érzékenyen érinti hazánkat és nemzetünket. Hogy mily mérvet olt ezen kirándulás, azt az alábbi adatok illusztrálják. Ugyanis a Székelyföldön levő m. kir. belépő állomásokon 1890-ben útlevelemmel átment (Bodzán, Csik-Gyimesen, Soósmezőn és Tölgyesen át) Romániába 21,802, visszajött ugyanezen évben 16,982 magyar alattvaló. Vagyis egy év alatt 4,102 egyénnel kevesebb jött vissza, mint az átmentek száma. Ha ehhez még a brassómezei ósánczi belépő állomást is vesszük, mely a csángó-magyarok közlekedési vonala, mely szorosau át, a mult évben 4014 kivándorlóval szemben 640 jött vissza, ugy azt látjuk, hogy 1890. évben 4476 egyén még kint maradt Romániában. Az ugyanazon évben rendes útlevelemmel kivándorlottak száma ennyivel haladta meg a visszajöttek számát, megjegyezvén, hogy e számban nincs is benn a predeáli határállomás forgalma, a mely pedig legelőkelőbb, minthogy vasuton közvetítették, nem is szólva az útlevelem nélkül átmentek, azaz átszököttekről, kiknek száma köztudomás szerint szintén tekintélyes.

— **A hazai dohánygyártás mult évi állapotáról** a dohánybevéltési és gyártási számvivő-osztályok által készített érdekes összeállítást terjesztett a pénzügyminiszter a képviselőház pénzügyi bizottsága elé. Ezen összeállítás szerint a mult évben a magyar dohánygyárak feldolgoztak 3.767,368 kgr. külföldi és 13.868,636 kilogramm belföldi dohánylevelet; gyártottak: 355.446,765 szivart és 435.636,130 szivarkát; elárúsítottak: 445.261,896 általános és 13.679,862 különlegességi szivart (az előző évi eredményhez képest 3.6% -al több általános és 11.3% -al kevesebb különlegességi szivart), 446.863,700 általános és 7.048,670 különlegességi szivarkát (az előző évhez képest 3.9% -al több általános és 17.4% -al több különlegességi szivarkát) 14.320,446 kilogramm általános és 152,610 kilogramm különlegességi pipadohányt (az előző évhez képest 7% -al több általános és 3.9% -al kevesebb különlegességi pipadohányt); — bevettek: az összes elárúsított szivar-, szivarka-, pipadohány- és burnót-gyártmányokért 37.792,981 forintot (az előző év bevételi eredményéhez képest 1.685,680 forinttal, vagyis 4.6% -al többet.)

— **A sertésnyésztés főszabályai.** Howard James, a ki a nagy Yorkshiroi fajban a legkiválóbb sertésnyújt mutathatja fel, a sertésnyésztésre nézve e következő alapelveket

fogadta el tenyészeténél. 1. A sertés kan első sorban külsejét öröklő át, testének alakját s mozgási módját, általában külső jellegét. 2. A nőstény sertésről az ivadék átöröklő benső tulajdonságait, testalkatát, temperamentumát, kitarthatását. 3. Minél tisztább a szülők vére, annál biztosabban átöröklődnek kiváló tulajdonságaik. Az apaállat tiszta vére jobban hat az ivadéka, mint az anyaállat tiszta vére, ha a kan nem egészen tiszta faj. 4. A szőr színét könnyebben átöröklő az ivadék a kantól, mint a nőstény sertéstől. habár ez éppen oly constans fajból volna is. 5. Az apaállat, ha nemes telvér, lényeges tulajdonságait nemcsak az első ivadéka átöröklő nőstényeknek, hanem többekévé összes későbbi ivadékaikra is. A nőstény sertésnél található benső fogyatékok könnyebben átmennek az utódokra, mint a kantól, míg a külső hibák ismét utóbbtól mennek át könnyebben az utódokra. 7. Vérrokonság, mely okszerűtlenül vezetett tenyészeteknél abban mutatkozik, hogy a nőstény sertés könnyen fel-falja a malaczkokat s hogy a sertések könnyen sérvet kapnak, vagy elvesztik farkukat, szigoruan elkerülendő. Az állatok egészségéhez és edzettségéhez a legnagyobb igényeket kell támasztani s mindent azonnal kinustrálni, mi-helyt bármi tekintetben gyanus. Semmiféle más állatnál nem kell ezt oly komolyan venni, mint a sertéséknél, ahol korai érettségre és jó hizakonyásra oly nagy súlyt kell fektetni. Csak is olyan koczáktól választatnak tenyészkoczákat, a melyek magok is kitünő tenyészkoczákat voltak s legalább 14 csecsök van. 8. A saját nyáj törzs-és tenyészkönyvét igen pontosan kell vinni és ép oly szigoruan ki kell kutatni az idegen helyről vett fajok eredetét, ha azokat a tenyésznyájba be akarjuk venni.

Fontos a fejésnél. Utána néző gazdasszonyaink idáig sem hagyták a bimbókban összegyűlt tejet sajtárba fejni. Az első pár huzást félre, a földre fejték. De sokan vannak, kik erre nem figyelnek s ezen tej is össze fejtik a többivel. Pedig a csecsbimbóban a nyílásnál gyűlnek össze a savanyodást s másnékül romlást előidéző gombák, ezeket tehát félre kell fejtetni. Az ily módoni tejvesztéséget felette csekély, de azzal igen sok bajtól megkíméljük te-
jünket és magunkat. — Gondoskodni kell arról is, hogy fejés közben a fejő a tej izéről szerezzen meggyőződést, mi különösen a régi fejésű avas tejjel össze ne kevertessék s ize el ne rontassék.

Szerkesztői üzenet.

M. I. urnak — N.-Enyed. Becses kívánata szerint cselekedtünk.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legújabb jelentés. Buzafizlet iránya nyugodt. Buza 75—80 kg. 10 frt 90 kr.—11 frt 55 kr. Rozs 70—72 kg. 10 frt 50 kr.—10 frt 65 kr. Árpa 60—66 kg. 6 frt 40 kr.—9 frt. Tengeri 73—75 kg. 6 frt 60 kr.—6 frt 70 kr. Zab 39—41 kg. 6 frt 40 kr. 6 frt 65 kr.

N.-várad. November 10. Tiszta buza 8 frt 40 kr. Elegybuza 7 frt 31 kr. Rozs 7 frt 25 kr. Árpa 3 frt 41 kr. Zab 2 frt 21 kr. Törökbuza 4 frt 58 kr. hlként. Széna kötetlen 3 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 20 kr. mmként Marhahus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok.

(Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Brassó	Csiksereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erszébet- város	Fogarás	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza . . .	hl.	—	800	1020	—	800	—	850
Elegy buza . . .	"	—	700	996	—	630	—	—
Rozs	"	—	600	896	—	600	—	475
Árpa	"	—	475	—	—	—	—	400
Zab	"	—	250	665	—	400	—	210
Törökbuza . . .	"	—	550	620	—	500	—	475
Széna	q.	—	500	320	—	220	—	180
Szalma	"	—	100	160	—	120	—	50
Túzifa	km	—	240	200	—	300	—	180
Marhahus . . .	kg.	—	32	44	—	44	—	40
November . . .		—	11	10	—	7	—	7

A piaci cikkek	Mérték	Uj-Pehérvár	Vézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza . . .	hl.	800	820	1030	775	800	840	770
Elegy buza . . .	"	725	660	830	635	700	740	600
Rozs	"	600	626	860	590	600	600	560
Árpa	"	—	420	490	—	—	440	—
Zab	"	275	270	560	265	225	250	240
Törökbuza . . .	"	450	520	525	435	425	460	460
Széna	q.	350	350	230	110	450	200	160
Szalma	"	200	100	100	75	220	130	130
Túzifa	km.	260	260	300	230	220	325	230
Marhahus . . .	kg.	45	44	48	43	44	52	48
November . . .		7	5	12	12	12	13	12

A piaci cikkek	Mérték	Séps-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelly-Udvarhely	Sz-Somlyó	Torda
Tiszta buza . . .	hl.	800	700	740	750	825	—	825
Elegy buza . . .	"	700	650	580	650	625	—	500
Rozs	"	640	520	535	600	575	—	500
Árpa	"	450	350	356	500	—	—	300
Zab	"	250	200	240	250	240	—	230
Törökbuza . . .	"	540	380	450	450	525	—	400
Széna	q.	400	200	200	200	250	—	300
Szalma	"	150	130	120	80	100	—	30
Túzifa	km.	160	180	220	200	240	—	225
Marhahus . . .	kg.	44	44	40	40	40	—	44
November . . .		9	9	12	7	11	—	7

Kolozsvár, 1891. nov. 12. Tisztabuza 9 frt 80 kr.—10 frt 80 kr. Rozs 8 frt 50 kr.—9 frt Törökbuza 6 frt—6 frt 10 kr. Zab 5 frt 20 kr.—5 frt 40 kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm-ként. Marhahus 50 kr. kg.

Allatvásárok.

Kolozsvár. Heti állatvásár nov. 11, 12-én. Szarvasmarha felhajtattott m. e. 350 drb; eladatott 203 drb. Ló felhajtattott m. e. 10 drb; eladatott 6 drb. Juh felhajtattott m. 70 drb; eladatott 46 drb. Sertés felhajtattott m. e. 600 drb; eladatott 418 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár. November 6-án. Üzlet kellemes; árak szilárdak. Heti átlag árak: magyar válogatott áru 320--380 kgr nehéz 46--46½ kr; 280--300 kg. nehéz 46½--47 kr; öreg 300 kgr. tuli 44--45 kr; vidéki könnyű sertés 43--45 krajczár; szerb 41--45 kr. tiszta kgrammonként Páronként: 45 kg. életsúly levonás és 4% engedmény. Elcségek: Tengeri 6 frt 80 kr; új árpa 6 frt 80 kr. Kőbányán átvéve.

Debreczen Heti állatvásár nov. 10-én. (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtattott 1300 drb; eladatott 695 drb. Ló felhajtattott 700 drb; eladatott 212 drb. Sertés felhajtattott 2800 drb; eladatott 1547 drb.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

NYILTÉR.)*

REGALE-UTALVÁNYOKAT,

illetve

KÖTVÉNYEKET

az esedékes kamatok külön meg-
térítésével

teljesen a hivatalos árfolyam

jegyzés szerint fizeti.

Ez év folyamán a forgalomban levő

5% magyar papíráradék és a 4%
magyar aranyáradékkötvényeknek

egy részén az utolsó szelvény kerül
beváltásra; ennek esedékessége után csupán
a szelvény-utalványok benyújtása ellené-
ben új szelvény-ívek fognak kiadatni, me-
lyeknek beszerzését jutalék nélkül kész-
séggel közvetíti

FOLLY VICTOR

18 (26—32.)

bank- és pénzváltó-üzlete
KOLOZSVÁRT.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelőséget a szerk

A KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR-RÉSZVÉNY-TÁRSULAT BANK- és VÁLTÓ-ÜZLETE

Kolozsvárt a

főtéren levő üzletében

a bankszakmába vágó következő főbb üzletágakat folytatja:
Vesz és elad állam- és más értékpapírokat, zálogleveleket, arany-,
ezüst- és papír-pénzemetek;
közvetít a budapesti és bécsi tőzsdén jegyzett mindennemű értéke-
ket idegen számlára;
előlegez értékekre és tőzsdén jegyzett papírokra (kézi zálogra,
Lombard-üzlet);
leszámitol sorsjegynyerevényeket, kisorsolt zálogleveleket és más
értékeket;
bevált lejárt szelvényeket és beszerzi az értékpapírok új szelvényeit;
teljesít fizetéseket a bel- és külföldi piacokon;
fogantosit behajtási megbízásokat.
Keresettebb értékek készletben tartatnak. A magyar földhitel-
intézet és a nagyszabeni általános takarékpénztár kisorsolt zálog-
levelei és záloglevél-kamat szelvényei minden levonás nélkül fizet-
tetnek ki.

77 (1—15.)

„LÖVYTUS“ FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt
használják gyümölcsfák, rózsatövek nemesítésére, be-
teg fák gyógyítására. Napon nem olvad, hidegnek,
esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát telje-
sen fedi, levegő nem hatol
át rajta. Kapható (9.) (46—52.)

az „l. erdélyi szab. vegyészeti
gyárban“ és Tauffer Ferenc
utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1:30

300 „ „ „ „ —85

150 „ „ „ „ —45

Elismerő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlészeti
iskolák, magán kertészeti és faiskolák által. Kitüntetve lett a bécsi, grózi, kolozsvári
kiállításokon dícsérelve, a tütichi kiállításon arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közöltnének. de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebbség összeg postabélyegekben is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Alkalmazást keres.

Alkalmazást keres egy, a kolozsmonostori gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett, több évi gyakorlattal bíró, székely származású, nőtlen gazdász, ki önállóan is működött. Címe a kiadóhivatalban B. A. jegy alatt megtudható.

Monostori gazdasági tanintézet

Kitűnően végzett, Királyhágón hivatalban. Álló állást keres Címe a kiadóhivatal megadja. Hely hiánya miatt eladó fajbaromfi. k. ty.

Álló állást keres Címe a kiadóhivatal megadja.

Udvarbírónak ajánlkozik egy középkori, nagy gyakorlattal bíró, földbirtok haszonbérletre. Ajánlatok N. jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Eladás és vétel

Kerestetik egy 500—600 holdas földbirtok haszonbérletre. Ajánlatok N. jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Hely hiánya miatt eladó fajbaromfi. k. ty.
1—1 sárga Cochín-China, idej, kiváló szép 35 frt
1—2 fekete Langshan, m. évi, tolas lába 25 frt
1—1 kendermagos Plymouth-Rock, idej 12 frt
Együtttes megvételnél összesen 65 frt. Cím a kiadóhivatalban.

BALOGH JÓZSEF

PUSKAMŰVES ÉS MECHANIKUS KOLOZSVÁRT

Van szerencsém a n. é. helyi és vidéki közönség b. figyelmébe ajánlani

fegyver- és lőpor-raktáramat,

melyet főtér, Báró Radák-ház, hátul az udvaron minden e szakmába vágó vadászati kellékekkel elláttam, u. m.: fegyverek a legközönségesebbtől a legjobb minőségig, lefoucheux és lancaster, továbbá szobafegyver, szobapisztoly és revolverek nagy választékban

Lőporok különböző minőségben, serétek, golyók, üres és kész töltények a legjutányosabb árakban s mindenkor raktáron kaphatók.

Fegyverjavításokat, becserezéseket, villanycsengők bevezetését, villámhárítót a legujabb szabadalom szerint eszközölk.

Továbbá galvanoplasztikai munkákat, u. m. aranyozás, ezüstösítés, nickelés stb. a legjobb kivitelben és jutányosan teljesítek.

Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan eszközölk.

Becsés pártfogását kéri teljes tisztelettel

45. (19—20)

BALOGH JÓZSEF.

ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, főtér 13. sz. a. (báró Wesselényi-ház)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékileg bejegyzett cég alatt

Bank- és Pénzváltó-üzletet

nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvények beváltása.

Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvényekkel való ellátása.

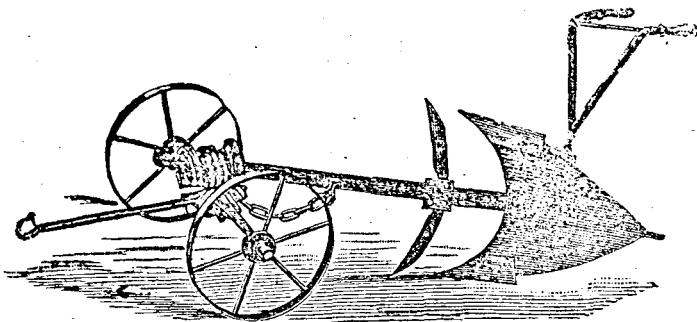
Utalványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárúsítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szíves figyelmébe ajánlani bátorkodom, egyszerismint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá úgy a kolozsvári, mint a felső pénzüzetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölköm és készséggel szolgálom minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással. Kiváló tisztelettel

(2.) (46—52.)

FOLLY VICTOR.

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7.) **SIMONFFY ISTVÁN** (46—52.)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, kultordanteza 48. szám.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.

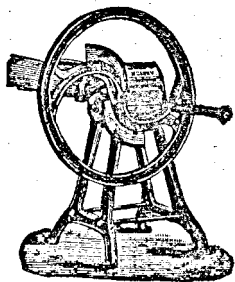
Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, zúzógépek, malomszerkezetek, kút és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányából, nevezetesen egyes, kettős és három borozás ekék és taligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronák, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica-morzsolók, szőlő-zuzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használhatóságáért felelősséget vállal.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Az összes idej kiállításokon, u. m. Nagy-Szombat, Komárom, Temesvár, Zágráb és Váczott legelső és legmagasabb kitüntetés: Nagy díszokmány!

GYÁR:
Mosonban.
(Alakult 1856.)

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára.

FŐRAKTÁR:
Budapest.
VI., Váci-körut 21.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a bekövetkező őszi idényre, legujabb szerkezetű szecska- és répa-vágóit, úgy kézi, mint erőhajtásra. Répa- és burgonya-mosóit, darálókat, „kis óriás“ csutkás tengeri darálót, tengeri morzsolókat. A legnépszerűbb Hungaria-Drill, „Balance-Drill“ hegyi sorvetőgépeit, szóróvetőket, ekéket, Laacke-féle boronákat úgy szántóföldre, mint rétekre, ugyszinte mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket.

61. (20—26.)

➡ Árjegyzékek bérmentve küldetnek. ➡